

		3–5 років	2
		6–9 років	3
		Більше 10	4
	Можливість ремонту	Можливий ремонт	4
		Не можливий	1
	Зберігання	Не потребує упаковки	4
Потребує упаковки		2	
Утилізаційний	Утилізація	повністю утилізується	4
		утилізується на 50 %	3
		утилізується на 30–20%	2
		не утилізується	1
	Можливість повторного використання за рахунок апгрейду	Так	4
		Ні	0

Дане оцінювання дає змогу проаналізувати та оцінити виріб за показниками. Бали дають змогу визначити рівень екологічності виробу по кожному показнику, де 4 – високий рівень екологічності, 3 – достатній, 2 – середній, 1 – низький, 0 – дуже низький. Аналіз кожного показника дає можливість підвищити рівень екологічності можливого об'єкта проектування шляхом розгляду певного аспекту життєвого циклу.

Розглядаючи таким чином критерії екологічності можливого об'єкта проектування, ми можемо сворити замкнений цикл виробництва, зменшити матеріалоємність, забезпечити можливість повторного використання матеріалу, економити енергію під час виготовлення тощо. Витримання усіх показників екологічності на високому та достатньому рівнях стають передумовою створення екологічного виробу.

Список використаних джерел

1. Дизайнерська діяльність: екологічне проектування :науково-методичне видання / за заг. ред. В. О. Свірка. Київ : УкрНДІ ДЕ, 2016. 196 с.
2. ДСТУ 3278-95 Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Основні терміни та визначення [Чинний від 1997-01-01]. Вид. офіц. Київ, 1995. 63 с.
3. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка. Умань : СПД Жовтий, 2008. 216 с.
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р «Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text>

Ігор Шустик,
аспірант Інституту
професійної освіти
НАПН України
(м. Київ, Україна)

ЕКОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ

Відомо, що екологічна освіта як цілісне культурологічне явище, у своїй структурі втілюючи процеси навчання, виховання й розвитку особистості, повинна спрямовуватися на формування екологічної компетентності як невід'ємної складової системи національного виховання всіх верств населення України (зокрема, через екологічне просвітництво), екологізацію навчальних

дисциплін і програм підготовки, а також на професійну екологічну підготовку особистості через увесь спектр освіти (загальної, фахової передвищої, вищої).

Екологічні знання, у свою чергу, виступають конкретною теоретичною базою для здобуття практичних природоохоронних умінь і навичок, які майбутні фахівці отримують у процесі ознайомлення із системою конкретних заходів, спрямованих на збереження, раціональне використання та відновлення природних ресурсів, бо людина не може відокремити себе від природи й не визнавати її законів [1, с. 10].

Особливого значення проблема формування екологічної компетентності майбутнього фахівця набула у зв'язку з прийняттям Концепції сталого розвитку. Адже, як відомо, межа самовідновлювальних природних процесів світу вже пройдена, порушено значний спектр екосистем планети. Необхідність сталого розвитку зумовлена тим, що нині спостерігаються значні суперечності між потребами глобального світу і неможливістю біосфери забезпечити ці потреби.

Тобто пріоритетним завданням підготовки майбутніх фахівців на сучасному ринку праці є створення та вдосконалення системи інноваційних технологій екологічної освіти, що базується на сучасних, затребуваних освітніх програмах, встановленні широкого академічного партнерства з українськими та зарубіжними закладами освіти, науково-дослідними центрами й організаціями-роботодавцями.

Система фахової передвищої освіти нашої держави на сьогодні є професійно орієнтованим продовженням загальної екологічної освіти. Вимоги сучасного світу такі, що випускник коледжу або технікуму має бути екологічно грамотним, компетентним і здійснювати власну професійну діяльність відповідно до вимог держави (бути екологічно освіченим, тобто усвідомлювати основи екологічної культури, відповідної сучасному рівню екологічного мислення), роботодавця (уміти планувати та здійснювати професійну діяльність із дотриманням норм економічної безпеки та ресурсозбереження) і суспільства (мати чітку соціальну позицію щодо збереження навколишнього середовища, його ресурсозбереження).

Екологічна компетентність трактується вченими як здатність особистості до ситуативної діяльності в побуті та природному оточенні, за якої набуті екологічні знання, навички, досвід і цінності актуалізуються в умінні приймати рішення, виконувати відповідні дії, нести відповідальність за прийняті рішення, усвідомлюючи їх наслідки для довкілля. На відміну від екологічної культури, яка може стосуватися як спільноти, так і окремої особистості, екологічна компетентність, як і загальна дефініція «компетентність», стосується лише певної особистості, об'єднує когнітивний, емоційний, мотиваційний і практичний компоненти, забезпечує на їх основі екологічну рівновагу відносин особистості з природою, попереджаючи екологічно небезпечні ситуації [3, с. 278].

Формування екологічної компетентності майбутнього фахівця передбачає вироблення у здобувачів освіти активної природоохоронної та природозберігаючої позицій. Зокрема, передбачається формування в них орієнтації на пошук та обґрунтування можливих варіантів покращення виробничих процесів, залучення маловідходних і безвідходних технологій, що ліквідують чи зменшують кількість шкідливих викидів тощо.

Екологічна компетентність виявляється також у систематичному прийнятті рішень з огляду на екологічні наслідки власної діяльності, що чинить певний вплив на довкілля. Основою екологічної компетентності є конкретні екологічні знання, вміння, навички, досвід практичної діяльності в довкіллі. Набуті екологічні знання виступають власним надбанням особистості, бо вони формуються під впливом екологічної інформації, яку здобувачі освіти отримують, наприклад, на заняттях з природничих предметів,

Отже, екологічна освіта за сучасних реалій має у своєму арсеналі достатньо засобів для того, щоб ефективно формувати в здобувачів освіти наукові знання, погляди та переконання, що забезпечують становлення в них відповідального ставлення до навколишнього середовища, здатність приймати екологічно спрямовані рішення, формувати екологічне мислення, сприяти реалізації ідей сталого розвитку [2, с. 280]. Екологічні проблеми сучасності вимагають від системи освіти приділяти більше уваги формуванню екологічної свідомості, розуміння навколишнього світу й місця людини в ньому. А формування екологічної компетентності майбутнього фахівця допоможе відновити втрачену рівновагу й гармонію в стосунках «людина – природа».

Список використаних джерел

1. Вдовенко Т. Формування екологічної компетентності у студентів університету. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 60. С. 9–14.
2. Каленський А. А., Герлянд Т. М., Нагаєв В. М. Концепція розроблення та використання екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній (професійно-технічній) освіті. *Moderní aspekty vědy: XXIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.*, 2022. Str. 275–285.
3. Липова Л., Лукашенко Т., Малишев В. Екологічна компетентність особистості в умовах фундаменталізації освіти. *Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації*. 2012. № 1. С. 277–281.

СЕКЦІЯ 3

ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ, ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Віра Курок,
д-р пед. наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
завідувач кафедри технологічної
і професійної освіти
Глухівського НПУ ім. О. Довженка
(м. Глухів, Україна)

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО РОБОТИ В НУШ: ПРОБЛЕМИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ

Євроінтеграційні устремління нашої держави, перехід світової спільноти на новий інформаційно-технологічний етап суспільного розвитку спричиняють суттєві зміни в освітніх системах усіх рівнів підготовки майбутніх фахівців. Специфічні особливості трудової діяльності в такому суспільстві полягають насамперед у їхній готовності до швидкої адаптації до нових умов праці, здатності до професійної мобільності, швидкого оволодіння інноваційними процесами в обраній сфері діяльності, творчого підходу до вирішення виробничих проблем, здатності до ефективної колективної співпраці тощо. Наразі варто зазначити, що система вищої освіти в Україні не відповідає вимогам часу та ринку праці до майбутніх фахівців та не забезпечує належну їхню підготовку до ефективної професійної діяльності. Не є винятком і підготовка майбутніх учителів технологій, які покликані реалізувати завдання технологічної освіти молодого покоління, задекларовані в Державному стандарті базової середньої освіти.

Останній базується на компетентнісному, особистісно орієнтованому та дитиноцентрованому підходах до організації освітньої діяльності в закладі загальної середньої освіти та ставить за мету розвиток у здобувачів освіти обдарувань, природних здібностей та інтересів, формування в них таких компетентностей, які є необхідними для адаптації в соціумі, громадянської активності, усвідомленого вибору свого подальшого життєвого шляху, самореалізації, для продовження навчання задля здобуття професії, а також виховання шанобливого ставлення до суспільства, родини, навколишнього середовища, національних та культурних цінностей українського народу [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Важлива роль у становленні особистості, визначенні сфери її майбутньої професійної діяльності належить технологічній освітній галузі, яка зорієнтована на досягнення обов'язкових результатів навчання учнів, що передбачають уміння щодо формулювання ідеї та втілення задуму в готовий продукт за алгоритмом проектно-технологічної діяльності; творчого застосування традиційних і сучасних технологій; ефективного використання техніки, технологій та матеріалів